

Comhairle Contae **Lú**
Louth County Council

Clár Cóiríochta don Lucht Siúil 2025 – 2029

Acht na dTithe (Cóiríocht don Lucht Siúil), 1998

Clár na nÁbha r

Cuid 1: Réamhrá	Leathanach
Cúlra.....	4
Cúlra Reachtach.....	6
Feidhmiú Clár Roimhe seo.....	8
Cuid 2: Ráiteas Beartais	
Soláthar Cóiríochta.....	10
Sábháilteacht Dóiteáin.....	12
Easpa Dídine.....	12
Bainistiú Eastáit.....	12
Teaghaisí Sealadacha.....	13
Cuid 3: Ráiteas Straitéise	
Údarás a Fheidhmiú.....	14
Cóiríocht a Sholáthar.....	14
Acmhainní a fháil don Chlár.....	14
Comhoibriú le Comhlachtaí Faofa Tithíochta.....	15
Leithdháileadh Cóiríochta.....	15
Easpa Dídine.....	16
Bainistiú Eastáit.....	16
Míchumas.....	17
Socruithe Monatóireachta.....	18
Cuid 4: Measúnú ar Riachtanais Chóiríochta	
Modheolaíocht Measúnaithe.....	19
Torthaí an Mheasúnaithe.....	21
Cuid 5: Bearta lena bhFeidhmiú	
Cóiríocht Chaighdeánach Tithíochta Sóisialta.....	27
Tithíocht Ghrúpa don Lucht Siúil.....	27
Cóiríocht Láithreáin Stad.....	28
Rochtain a Fháil ar Mhaoiniú.....	28
Láithreáin Dhíomuana.....	28
Tacaí Breise Cóiríochta.....	28
Cuid 6: Comhairliú	
Fógra Rúin.....	32
Coiste Áitiúil maidir le Cóiríocht don Lucht Siúil.....	33
Comhairliú Poiblí.....	33
Cuid 7: Tátal	35

Struchtúr an Chláir Chóiríochta don Lucht Siúil

Tá an clár roinnte ina sheacht gcuid agus inneachar gach coda rianaithe de réir mar atá thíos.

Cuid 1

Tugtar breac-chuntas sa chuid seo ar raon de na fíricí socheacnamaíocha maidir le Contae Lú mar aon leis an gcreatlach reachtach faoina rialaítear na ceanglais atá ar Údaráis Tithíochta Clár Cóiríochta don Lucht Siúil a fhorbairt. Tugtar breac-chuntas ann chomh maith ar an dul chun cinn faoin gclár roimhe seo.

Cuid 2

Leagtar amach sa chuid seo beartas Chomhairle Contae Lú maidir le freastal ar riachtanais cóiríochta an Lucht Siúil.

Cuid 3

Leagtar amach sa chuid seo an Ráiteas Straitéise ina dtugtar cuntas ar chur chuige Chomhairle Contae Lú ar mhaithe le feidhmiú an chláir.

Cuid 4

Tugtar cuntas sa chuid seo ar an measúnú ar an riachtanas atá ann le cóiríocht don Lucht Siúil agus a réamh-mheastar a bheith ann le linn shaolré an chláir.

Cuid 5

Tugtar mionsonraí sa chuid seo ar na bearta ar mhaithe le feidhmiú agus ar na tograí do na cúig bliana amach anseo.

Cuid 6

Tugtar cuntas sa chuid seo ar chuspóir an Choiste Áitiúil maidir le Cóiríocht don Lucht Siúil agus ar riachtanas an chomhairlithe agus ar an tábhacht a bhaineann leis.

Cuid 7

Tugtar cuntas sa chuid seo ar na tátail agus tugtar achoimre ann ar an gclár.

Cuid 1 - Réamhrá

Cúlra

Is é Contae Lú an contae is lú in Éirinn go geografach óir cuimsíonn sé achar de 826 ciliméadar cearnach. Tá sé de thréith aige mar chontae, áfach, go bhfuil sé suite go straitéiseach ar an gcósta thoir idir Béal Feirste agus Baile Átha Cliath, an dá chathair is príomha in Éirinn, thuaidh agus theas faoi seach. Leis an líonra bóithre agus mótarbhealaí tá rochtain ag an gcontae ar aerfoirt agus cathracha móra, agus tugtar deiseanna móra, ilghnéitheacha do chónaitheoirí de chineál geilleagrach, sóisialta agus cultúrtha. Dá bhrí sin, cruthaítear leis seo bonn láidir d'fhorbairt rathúil an chontae agus na bpríomhbhailte ann. Tá daonra de 139,703 ag Contae Lú de réir Dhaonáireamh 2022. I measc na lárionad tábhachtach daonra tá Droichead Átha, Dún Dealgan, mar aon le Baile Átha Fhirdhia, Dún Léire, Ceann Chlochair agus Cairlinn.

Meastar go bhfuil 445 líon tí de chuid an Lucht Siúil ina gcónaí i gContae Lú de réir áireamh bliantúil an údaráis áitiúil a rinneadh i Samhain 2023. Bhí 930 duine aonair den Lucht Siúil (489 díobh baineann agus 441 díobh fireann) i gContae Lú i nDaonáireamh 2022, i gcomparáid le 771 duine aonair in 2016. Is ceart a thabhairt faoi deara gur féidir nach dtuairiscítear líon iomlán an Lucht Siúil, mar nach nochtann an-chuid díobh a bhféiniúlacht ar eagla an idirdhealaithe. Bhí 32,949 duine den Lucht Siúil in Éirinn in 2022, i gcomparáid le 30,987 in 2016 (+6%). Áiríodh leo seo 16,777 baineannach agus 16,172 fireannach. Is ionann Lucht Siúil na hÉireann agus líon faoi bhun 1% den daonra agus mar sin, chun críche comparáide, is maith an chomhairle é rátaí i leith gach 1,000 den daonra a úsáid. Leirítear leis seo gurb amhlaidh i nDaonáireamh 2022 gur dhaoine de Lucht Siúil na hÉireann iad seisear as gach 1,000 duine sa Stát. Aibhsítear arís le Daonáireamh 2022 chomh maith gur ísle an t-ionchas meánach saoil atá ag Lucht Siúil na hÉireann ná mar atá ag an daonra i gcoitinne. Ba leanaí faoi bhun aois 15 36% de Lucht Siúil na hÉireann i gcomparáid le 20% den daonra iomlán. Ag leibhéal náisiúnta, bhí aois 65 agus os a chionn sin 15% den daonra iomlán, agus i gcás Lucht Siúil na hÉireann, ba é 5% an figiúr coibhéiseach.

De réir Dhaonáireamh 2022, thit an céatadán den Lucht Siúil a bhí pósta ó 49% in 2016 go 44% in 2022. Ba mhó an dóchúlacht go mbeadh fir de Lucht Siúil na hÉireann ceachtar acu singil (47%) nó pósta (46%) i gcomparáid le mná de Lucht Siúil na hÉireann (42% singil agus 42% pósta). Bhí tuairim is

10% as measc na mban de Lucht Siúil na hÉireann scartha óna bhfir céile nó colscartha i gcomparáid le 5% as measc na bhfear de Lucht Siúil na hÉireann. Ba mhó chomh maith an dóchúlacht go mbeadh mná de Lucht Siúil na hÉireann ina mbaintreacha (5%) i gcomparaid le 2% as measc na bhfear de Lucht Siúil na hÉireann. Bhí 15% den Lucht Siúil a raibh drochbhail ainsealach orthu den chuid is mó, beagnach dhá oiread an ráta i gcás an daonra iomláin a bhí cónaí de ghnáth orthu de réir Dhaonáireamh 2022. Bhí 29,900 duine de Lucht Siúil na hÉireann ann a raibh cónaí orthu i líonta tí príobháideacha i nDaonáireamh 2022. Bhí a bhformhór ina gcónaí i dtithíocht bhuan, agus bhí 2,286 duine ina gcónaí in aonaid shealadacha tithíochta ar nós carbhán agus tithe soghluaiste. Ba é an céatadán de Lucht Siúil na hÉireann i líonta tí príobháideacha a raibh cónaí orthu i gcarbháin, tithe soghluaiste nó cóiríocht shealadach eile ná 8% in 2022, thíos ó 12% in 2016.

De réir áireamh bliantúil an údaráis áitiúil do 2023 baineann formhór (86%) de líonta tí an Lucht Siúil i gContae Lú leas as cóiríocht bhuan i.e. tithíocht chaighdeánach sóisialta, Tithíocht Ghrúpa don Lucht Siúil, Cóiríocht Láithreáin Stad nó is úinéirí lonnaithe iad. Baineann 10% de na líonta tí leas as cóiríocht ar cíos go príobháideach agus tá 3% in aontíos lena dteaghlach nó lena gcairde. Cónaíonn 1% de na líonta tí i gcóiríocht/moil éigeandála do dhaoine gan dídean. Léirítear sa tábla thíos an staid cóiríochta reatha do líonta tí den Lucht Siúil:

Staid Cóiríochta Reatha (de réir an Lín Tí den Lucht Siúil)											
Dúiche	Tithíocht Shóisialta			Ar cíos go príobháideach			Úinéir áititheoir	Comhroinnt e áit chónaithe	Sealadach áit chónaithe	Gan dídean Aonad	Iomlán
	SS H	GH S	H S	Íocaíocht Cúnaimh Tithíochta (ÍCT)	R S	N/B					
MD Bhaile Átha Fhirdhia	9	2	0	0	0	0	4	0	0	0	15
BD Dhroichead Átha	43	5	0	4	0	0	4	3	0	2	61
MD Dhún Dealgan	213	12	8	33	0	6	82	10	0	5	369
Iomlán	265	19	8	37	0	6	90	13	0	7	445

Chomh fada is a bhaineann le Cóiríocht atá Sainiúil don Lucht Siúil, tá láithreán stad amháin i nDún Dealgan agus tá 5 Scéim Tithíochta Grúpa don Lucht Siúil (i nDroichead Átha, Dún Dealgan agus Dún Léire) i gContae Lú.

Is é Comhairle Contae Lú an t-údarás áitiúil singil do Chontae Lú. Ó cuireadh i bhfeidhm an tAcht um Athchóiriú Rialtais Áitiúil, 2014, tá trí Cheantar Bardasach ag Contae Lú mar atá:

- Ceantar Bardasach Bhaile Átha Fhirdhia
- Ceantar Bardasach Bhuirg Dhroichead Átha
- Ceantar Bardasach Dhún Dealgan

Tá raon leathan seirbhísí ann a sholáthraíonn an t-údarás áitiúil lena n-áirítear soláthar tithíochta, dearadh & cothabháil bóithre, seirbhísí comhshaoil, pleanáil & forbairt, cur chun cinn forbartha geilleagraí & turasóireachta, leabharlanna & seirbhísí cultúrtha agus seirbhísí dóiteáin agus éigeandála. Leagtar amach i bPlean Forbartha Chontae Lú 2021-2027 straitéis fhoriomlán na Comhairle maidir le pleanáil chuí agus forbairt inbhuanaithe Chontae Lú i gcomhréir leis an Acht um Pleanáil agus Forbairt, 2000 (arna leasú). Is é an treoirphlean don forbairt i gContae Lú é agus is é an chreatlach uileghabhálach straitéiseach é don forbairt inbhuanaithe i dtéarmaí spásúla, sóisialta agus comhshaoil. Tairgtear ann treoir shoiléir maidir le beartais agus aidhmeanna inbhuanaithe forbartha thar raon ceisteanna lena n-áirítear, gan a bheith teoranta do: lonnú, pobail inbhuanaithe, gluaiseacht agus iompar, oidhreacht agus gníomhú ar son na haeráide.

Cúlra Reachtach

Tháinig Acht na dTithe (Cóiríocht don Lucht Siúil), 1998 i bhfeidhm ar an 10^ú Meán Fómhair 1998. Is é príomhaidhm an Achta ná creatlach chuimsitheach reachtach a sholáthar lena gceanglaítear ar údarais tithíochta freastal ar riachtanais cóiríochta daoine den Lucht Siúil a mbíonn cónaí orthu de ghnáth laistigh dá gceantair riaracháin. Comhlíonann forálacha an Achta páirt dhílis i gcur chun cinn an chuimsithe shóisialta agus an chomhionannais agus i ngníomhú in aghaidh an idirdhealaithe a fhéadtar a imirt ar dhaoine den Lucht Siúil.

Is mar seo a leanas achoimre de phríomhforálacha Acht 1998:

- Caithfidh gach údarás tithíochta clár do chóiríocht an Lucht Siúil ina gceantar a ullmhú agus glacadh leis.
- Feidhm fhorchoiméadta é glacadh le Clár. Sa chás, áfach, go manníonn na baill glacadh le Clár laistigh den fhráma ama sainithe, ceanglaítear ar an bPríomhfheidhmeannach glacadh le Clár trí mheán Ordaithe Príomhfheidhmeannaigh.
- Foráil a dhéanamh do phróiseas forleathan fógartha agus comhairliúcháin phoiblí maidir le hullmhú Clár Chóiríochta don Lucht Siúil.

- Ceangal ar údaráis tithíochta céimeanna réasúnta a chur uathu chun feidhmiú Clár Cóiríochta don Lucht Siúil a áirithiú.
- Foráil a dhéanamh do Choiste Áitiúil Comhairleach maidir le Cóiríocht don Lucht Siúil a bhunú chun dul i gcomhairle le daoine den Lucht Siúil a éascú.
- An ceangal atá ar údaráis áitiúla aidhmeanna maidir le cóiríocht don Lucht Siúil a chur san áireamh i bPleananna Forbartha Contae agus Cathrach agus i bPleananna Ceantair Áitiúil.

Tá ceangal mar sin ar Chomhairle Contae Lú Clár Cóiríochta nua don Lucht Siúil a ullmhú agus a ghlacadh agus tá ordaithe ag an Aire in Imlitir 46/2023 go mbeadh feidhm ag an gcéad Chlár Cóiríochta eile don Lucht Siúil i leith na tréimhse ó 1^ú Eanáir 2025 go 31^ú Nollaig 2029.

Leagtar amach sa tábla thíos achoimre de na príomhdhátaí agus na príomhghníomhartha agus aibhsítear go bhfuil an dáta 31^ú Nollaig 2024 sainithe ag an Aire mar an dáta is déanaí faoina gcaithfear glacadh leis an gclár cóiríochta.

Dáta	Gníomh
Nollaig 2023	Fógra 1 mhí a thabhairt do pháirtithe leasmhara roimh measúnú a dhéanamh ar an riachtanas.
Ean/Feabh 2024	Déan measúnú ar an riachtanas atá ann le cóiríocht don Lucht Siúil agus a réamh-mheastar a bheith ann le linn shaolré an chlár agus ar na cineálacha cóiríochta a theastaíonn
Márta/Aibreán 2024	Anailís ar thorthaí an mheasúnaithe riachtanais
Bealtaine/Meitheamh 2024	Ullmhú dréachta den Chlár Cóiríochta don Lucht Siúil
1 ^ú Iúil 2024	Foilsigh fógra sna nuachtáin go bhfuil an dréachtchlár le fáil lena iniúchadh agus scaip an dréachtchlár ar na páirtithe leasmhara ar fad
30 ^ú Lúnasa 2024	An dáta is deireanaí chun aighneachtaí a fháil maidir leis an dréachtchlár
1 ^ú Deireadh Fómhair 2024	Cuirtear an dréachtchlár faoi bhráid bhaill na Comhairle lena ghlacadh (3 mhí roimh an dáta glactha is deireanaí i.e. 31/12/2024)
31^ú Nollaig 2024	An dáta is deireanaí do ghlacadh an chlár
21 ^ú Eanáir 2025	An dáta is deireanaí do chruinnithe Comhairle a chur ar athlár
21 ^ú Feabhra 2025	Má mhainníonn na baill thofa glacadh leis an gclár ceadaítear 1 mhí eile sula nglacann an Príomhfheidhmeannach an clár, de réir aon leasuithe a bheidh déanta air
Tar éis an ghlactha	Foilsíú agus cur an chlár arna ghlacadh faoi bhráid an Aire.
30 ^ú Meitheamh 2027	Ní mór athbhreithniú ar an 6 ^ú Clár Cóiríochta don Lucht Siúil a chur i gcrích tráth nach déanaí ná 30/06/2027.

Aithníonn Comhairle Contae Lú an t-aitheantas a tugadh i nDáil Éireann ar 1^ú Márta 2017 don Lucht Siúil mar ghrúpa eitneach ar leith laistigh den náisiún Éireannach. Aithníonn an Chomhairle chomh maith an tábhacht a bhaineann le dul i gcomhairle leis na páirtithe leasmhara go léir nuair a bheifear ag forbairt agus ag glacadh leis an 6^ú Clár Cóiríochta don Lucht Siúil. Cuireann an Coiste Áitiúil maidir le Cóiríocht don Lucht Siúil (LTACC) fóram ar fáil i gcomhair comhairlithe agus comhoibríthe amach anseo leis an Lucht Siúil agus le grúpaí sainleasa an Lucht Siúil. Glacann comhaltaí an Choiste páirt san LTACC trí aird a thabhairt ar bheartas an Rialtais mar atá sé leagtha amach i ‘Values and Principles for Collaboration and Partnership, Working with the Community and Voluntary Sector’ in 2022. Aibhsítear sa doiciméad na luachanna agus na prionsabail atá mar bhonn agus mar thaca leis na caidrimh a theastaíonn ag gach leibhéal chun tacaíocht éifeachtach a thabhairt do phobail; iad siúd ach go háirithe is mó atá faoi mhíbhuntáiste agus is mó atá imeallaithe. Áirítear leis na luachanna seo ceartas sóisialta, pobail a chumhachtú, forbairt inbhuanaithe, rannpháirtíocht ghníomhach, cearta daonna, comhionannas agus frith-idirdhealú agus cuimsiú sóisialta. Áirítear leis na prionsabail a luadh urraim, comhréitiú, forfheidhmiú, coimhdeacht, luach ar airgead agus comhoibriú.

Tugann an Chomhairle faoi deara an oibleagáid dhlíthiúil atá air faoi alt 42 den Acht um Choimisiún na hÉireann um Chearta an Duine agus Comhionannas, 2014. Faoi Dhualgas Comhionannais agus Cearta Daonna na hEanála Poiblí ceanglaítear ar chomhlachtaí poiblí an comhionannas a chur chun cinn, an t-idirdhealú a chosc agus na cearta daonna a chosaint a bhaineann lena fhoireann, lena chustaiméirí, leis na daoine dá soláthraíonn sé seirbhísí agus le gach duine a dtéann beartais agus pleananna an chomhlachta i gcion air. Chun croí-cheanglais an Dualgais a chomhlíonadh, ní mór don Chomhairle tabhairt faoi fhorbairtí agus gnóthachtálacha maidir le ceisteanna agus gníomhartha comhionannais agus cearta daonna, measúnú a dhéanamh orthu agus tuairisc a thabhairt orthu gach bliain i mbealach a bheidh inrochtana ag an bpobal. Tá an Chomhairle tiomanta dona chinntiú go gcuirtear an comhionannas chun cinn agus go gcuirtear cosc ar an idirdhealú in aghaidh an Lucht Siúil i bpleanáil, dearadh agus soláthar na seirbhísí cóiríochta. Áirítear leis seo dul i gcomhairle le pobail den Lucht Siúil, cinntiú go sásaítear riachtanais atá sainiúil don Lucht Siúil agus go n-urramaítear a gcearta mar ghrúpa eitneach mionlaigh, agus bearta a ghlacadh chun aghaidh a thabhairt ar aon neamhionannais nó bacainní a bheadh ann.

Sonraíonn Alt 4(1) den Acht um Stádas Comhionann, 2000 go n-áirítear le hidirdhealú diúltú nó easnamh ag soláthraí seirbhíse gach ní réasúnach a dhéanamh chun freastal ar riachtanais duine faoi mhíchumas trí chóireáil nó áiseanna speisialta a sholáthar, más rud é go mbeadh sé dodhéanta nó ródheacair don duine leas a bhaint as an tseirbhís mura bhfuil cóireáil nó áiseanna speisialta den sórt sin ann. Ina theannta sin, forálann alt 6(1)c nach ndéanfaidh duine idirdhealú le linn cóiríochta, nó aon seirbhísí nó

taitneamhachtaí a bhaineann le cóiríocht, a sholáthar, nó scor de chóiríocht, nó d'aon seirbhísí nó taitneamhachtaí den sórt sin, a sholáthar.

Leagann an tAcht um Míchumas, 2005 dualgas reachtach ar sholáthróirí seirbhísí poiblí tacú le rochtain ar sheirbhísí agus ar shaoráidí do dhaoine faoi mhíchumas. Faoin Acht tá sé de cheart ag daoine faoi mhíchumas measúnú a fháil ar a gcuid riachtanas sláinte agus oideachais, ráitis seirbhíse aonair a fháil ina sonróaí na seirbhísí ar cheart dóibh leas a bhaint astu, rochtain a fháil ar nós imeachta neamhspleách gearán agus achomhairc, agus rochtain a fháil ar fhoirgnimh phoiblí agus ar fhostaíocht sa tseirbhís phoiblí.

Forfheidhmiú na gClár Roimhe Seo (2000 – 2024)

Áiríodh go príomha sa chéad chúig Chlár Cóiríochta don Lucht Siúil soláthar tithíochta caighdeánaí sóisialta. Bíodh is gur áiríodh 29 aonad Tithíochta Ghrúpa don Lucht Siúil sna cláir roimhe seo níor soláthraíodh ach 10 (34%), agus 4 díobh ina n-aonaid athligthe. Is iad seo thíos na príomhfháthanna nach ndeachthas ar aghaidh leis na Scéimeanna Tithíochta Ghrúpa don Lucht Siúil a beartaíodh:

- bhí na tionóntaithe beartaithe tar éis an limistéar riaracháin a fhágáil.
- roghnaigh na tionóntaithe beartaithe rogha cóiríochta eile.
- diúltaíodh cead planála.

Táthar tar éis cóiríocht láithreáin stad a sholáthar trí na bána atá ann cheana i nDún Dealgan a athligean. Achoimrítear cur i bhfeidhm na gcéad chúig chlár sa tábla thíos:

Clár Cóiríochta don Lucht Siúil 2000 – 2024												
Clár	SSH			GHS			HS			Iomlán		
	Sprioc	Soláthartha	%	Sprioc	Soláthartha	%	Sprioc	Soláthartha	%	Sprioc	Soláthartha	%
2000 – 2004	33	46	139	13	2	15	4	3	75	50	51	102
2005 – 2008	58	46	79	4	2	50	3	3	100	65	51	78
2009 – 2013	66	60	91	6	4	67	5	3	60	77	67	87
2014 – 2018	58	75	129	0	0	0	0	14	0	58	89	153
2019 - 2024*	49	72	147	6	2	33	0	8	0	55	82	149
Iomlán	264	299	113	29	10	34	12	31	258	305	340	111

* 2005 - 2008 Is é an soláthar Scéime Grúpa Tithíochta ná aonaid i scéim atá ann cheana a athligean, seachas aonaid nua

*2019 - 2024 figiúirí de réir mar atá ar 01/05/2024. Cuireadh fad leis an gClár Cóiríochta don Lucht Siúil go 31/12/2024

* 2019 - 2024 Is é an soláthar Scéime Grúpa Tithíochta ná aonaid i scéim atá ann cheana a athligean, seachas aonaid nua

I dteannta le tithíocht a sholáthar, cuireadh ar fáil 20 iasacht carbháin le linn na gcéad chúig chlár; 1 iasacht carbháin 2000 – 2004, 14 iasacht carbháin 2014 – 2018 agus 5 iasacht carbháin le linn 2019 – 2024.

Cuid 2: Ráiteas Beartais

Tá sé d'aidhm ag an gComhairle “to facilitate the provision of a high quality, suitable mix of adaptable, lifetime housing that meets the needs of all residents in the County; based on the principles of place making, compact growth, and healthy, sustainable communities where housing is close to services and where sustainable modes of transport can be facilitated” (Plean Forbartha an Chontae 2021 – 2027). Seasann an Chomhairle leis an daonlathas, an ionracas, an oscailteacht agus an chuntasacht, agus is den tábhacht é go mbeadh ionchur ann ó na daoine a chónaíonn, a oibríonn agus a dhéanann gnó i Lú chun a chinntiú go bhforbrófar fíis chomhchoiteann don chontae.

Tá sé d'aidhm ag Plean Forbartha an Chontae cóiríocht a aimsiú faoi Chláir Cóiríochta don Lucht Siúil le linn shaolré an phlean. Is í an aidhm fhoriomlán atá taobh thiar den bheartas tithíochta i Lú ná comhionannas a chur chun cinn agus cur ar chumas gach líon tí, áit a mbíonn riachtanas tithíochta léirithe, fáil a bheith acu ar áit chónaithe ar dheachaighdeán, i suíomh is rogha leo, sa mhéid gur féidir é.

Oibreofar an Clár Cóiríochta don Lucht Siúil 2025 – 2029 laistigh de chomhthéacs an bheartais chuí Rialtais, Tithíocht do Chách, An Straitéis Náisiúnta Tithíochta do Dhaoine faoi Mhíchumas 2019 – 2027, An Plean Aicsin maidir le ‘Roghanna Tithíochta don Phobal Scothaosta’, Tithíocht ar dTús (Straitéis don Easpa Dídine) agus an Straitéis Náisiúnta do Dhaoine Óga gan Dídean. Ag aithint dóibh fhéiniúlacht an Lucht Siúil mar ghrúpa eitneach dúchasach mionlaigh, soláthróidh an t-údarás áitiúil, laistigh de na hacmhainní atá ar fáil, cóiríocht oiriúnach don Lucht Siúil, ag brath ar a riachtanais agus ar a gcéadroghanna. Sa bPlean Aicsin do Sheachadadh na Tithíochta 2022 – 2026 tugann Comhairle Contae Lú cuntas ar a tiomantas do thithe nua a sholáthar faoi bheartas an Rialtais, leithdháiltí ar iarratasóirí as measc an Lucht Siúil san áireamh.

Tá an Chomhairle réamhghníomhach i gcónaí i seachadadh na tithíochta sóisialta, inacmhainne agus tá sí ag obair go dlúth leis n ranna éagsúla rialtais, gníomhaireachtaí, páirtithe leasmhara agus forbróirí i gcur chun cinn na dtionscadal.

Soláthar Cóiríochta

Éilítear ar iarratasóirí atá ag iarraidh cóiríochta sóisialta tithíochta, Cóiríocht atá Sainiúil don Lucht Siúil san áireamh, iarratais tithíochta agus doiciméid ábhartha a chur faoi bhráid de réir na Rialachán Tithíochta 2011. Má bhíonn tosca sainiúla nó míchumas ag baint leis an iarratasóir, machnóidh an Chomhairle ceisteanna dá leithéid nuair a bheidh siad ag measúnú an riachtanais le tithíocht. Tá sé mar bheartas ag an gComhairle dul i gcomhairle le hiarratasóirí as an Lucht Siúil maidir lena riachtanais cóiríochta chun Cóiríocht atá Sainiúil don Lucht Siúil a chur ar fáil áit is cuí. Is féidir, áfach, nach mbeidh sé seo ar fáil do gach iarratasóir i gcónaí agus dá bhrí sin déanfar roghanna eile a phlé agus a thairiscint. Cuirfidh an Chomhairle tithíocht shóisialta ar fáil d'iarratasóirí as an Lucht Siúil a bhfuil a riachtanas le tithíocht léirithe agus atá san áireamh ar liosta feithimh na Comhairle. Diúltóidh an Chomhairle cúnamh a chur ar fáil d'iarratasóirí a bhfuil cóiríocht leordhóthanach ar fáil dóibh i limistéar údaráis áitiúil eile.

Beidh an leithdháileadh sealúchas bunaithe ar Scéim Leithdháiltí na Comhairle, scéim ina n-áirítear soláthar teaghaisí don Lucht Siúil. Leagtar amach sa doiciméad beartais seo na tosaíochtaí agus na nósanna imeachta chun aonaid tithíochta sóisialta a leithdháileadh. Tugann sé cuntas ar an riachtanas atá ann le linn d'aonaid tithíochta bheith á leithdháileadh le cóimheá a bhaint amach idir riachtanais agus céadroghanna iarratasóirí, leas na dtionóntaí atá ann cheana agus leas an phobail i gcoitinne, agus an gá leis an tairbhe is fearr a bhaint as acmhainní a mhaoinítear go poiblí.

Tá raon iomlán de roghanna tithíochta le fáil sa soláthar cóiríochta don Lucht Siúil, ar a n-áirítear:

- Cóiríocht Chaighdeánach Tithíochta Sóisialta
- Tithíocht Ghrúpa don Lucht Siúil
- Cóiríocht Láithreáin Stad don Lucht Siúil
- Úinéireacht ar theach príobháideach
- Cóiríocht phríobháideach ar cíós le cúnamh ó ÍCT

Aithnítear leis an Straitéis Áitiúil Tithíochta do Dhaoine faoi Mhíchumas 2022 – 2027 an ceart comhionann atá ag daoine faoi mhíchumas chun caighdeán leordhóthanach maireachtála sa phobal agus an ceart atá acu chun a n-áit chónaithe a roghnú agus chun a roghnú cén áit a gcónóidh siad agus cé lena gcónóidh siad. Aithníonn sé freisin an ceart atá ag daoine faoi mhíchumas chun saoirse cainte agus tuairimíochta, lena n-áirítear an tsaoirse chun eolas agus idéil a lorg, a fháil agus a chur in iúl ar bhonn comhionann le daoine eile.

Is é an aidhm atá ag an Straitéis Áitiúil Tithíochta do Dhaoine faoi Mhíchumas ná “facilitate access, for disabled people, to the appropriate range of housing *and related support services, delivered in an integrated and sustainable manner, which promotes equality of opportunity, individual choice and independent living*” (*Straitéis Áitiúil Tithíochta do Dhaoine faoi Mhíchumas 2011 – 2016*).

Déanann Oibrithe Sóisialta na Comhairle athbhreithniú ar riachtanais tithíochta daoine den Lucht Siúil atá faoi mhíchumas agus atá ag iarraidh tithíocht shainiúil agus téann siad i gcomhairle le hiarratasóirí maidir lena rogha ceantair i gcomhair cóiríochta.

Sábháilteacht Dóiteáin

Tá bearta glactha ag an gComhairle chun sábháilteacht dóiteáin agus feasacht ar shábháilteacht dóiteáin a chothabháil ar láithreáin atá sainiúil don Lucht Siúil. Tá seirbhísí na n-oifigeach sábháilteachta dóiteáin laistigh den Chomhairle fruilthe chun cigireachtaí sábháilteachta dóiteáin a dhéanamh ar láithreáin atá sainiúil don Lucht Siúil. Soláthraíonn an Chomhairle trealamh ar a n-áirítear pluideanna dóiteáin agus brathadóirí deataigh do chónaitheoirí.

Easpa Dídine

Soláthraíonn Comhairle Contae Lú raon seirbhísí chun cúnamh le daoine atá cinnte mar dhaoine gan dídean de réir alt 2 d'Acht na dTithe, 1988. Tá na cineálacha cúnamh a sholáthraítear do dhaoine gan dídean de réir mar a shainmhínítear in Alt 10 d'Acht na dTithe, 1988. Tá raon de sheirbhísí tacaíochta agus coisc do dhaoine gan dídean ar bun. Féadann daoine den Lucht Siúil atá gan dídean rochtain ar na seirbhísí seo de réir mar a mhínítear in alt 3 den chlár.

Bainistiú eastáit

Nuair a bhíonn dea-bhail coinnithe ar an stoc tithe agus cuma thaitneamhach ar eastát tithíochta cuireann sé seo le caighdeán maireachtála agus le folláine shóisialta na dtionóntaí. Bainistítear stoc tithe na Comhairle ar fad, Cóiríocht atá Sainiúil don Lucht Siúil san áireamh, ar an mbonn céanna de réir *Ráiteas Beartais ar Bhainistíocht Tithe i gcomhair Stoc Tithe an Údaráis Áitiúil atá Ligthe ar Cíos*. Cuimsíonn an beartas na réimsí seo a leanas: Córais Bainistithe Tithíochta, Gafacht & Rannpháirtíocht na dTionóntaí, Cothabháil, Bainistiú Fócasaithe ar an Eastát, Ligean Teaghaisí ar Cíos, Cíosanna, An Comhaontú Tionóntachta agus Bainistiú Feidhmíochta.

Éilítear comhaontú tionóntachta ina leagtar amach na téarmaí agus na coinníollacha i gcomhair na dtionóntachtaí ar fad agus tá gach tionóntacht faoi réir ag íoc cíos difreálach. Ar mhaithe le leas na dtionóntaí ar fad a bhfuil cónaí orthu ar an láithreán nó ar an eastát, forfheidhmíonn an Chomhairle coinníollacha an chomhaontaithe tionóntachta. Tá sé de fhreagracht ar gach tionónta cinntiú go sásaítear téarmaí an chomhaontaithe tionóntachta ina n-iomláine. Tá sé ina chuid de bhainistiú eastáit chomh maith leas na dtionóntaí a chosaint chomh fada is a bhaineann le leas a bhaint as an teach, agus seachaint, cosc agus maolú iompraíochta frithshóisialta sna heastáit tithíochta. Oibríonn Comhairle Contae Lú Straitéis Iompraíochta Frithshóisialta chun dul i ngleic le hiompraíocht fhrithshóisialta atá ag teacht as teaghaisí agus eastáit i seilbh na Comhairle. Ní gnó don údarás áitiúil é iompraíocht fhrithshóisialta atá ag teacht as teaghaisí ar úinéireacht príobháideach nó as earnáil na dtionóntaí ar cíos príobháideach. Is ceart gearáin ina dtaobh seo a dhéanamh go díreach chuig an tiarna talún nó chuig An Garda Síochana.

Teaghaisí Sealadacha

Tá nós imeachta ar bun ag an gComhairle chun freagairt chomhordaithe a chinntiú, áit a sainiúitear teaghaisí sealadacha, de réir fhorálacha na reachtaíochta ábhartha mar is cuí:

- Alt 10 d'Acht na dTithe (Forálacha Ilghnéitheacha), 1992 mar a leasaíodh ag Alt 32 d'Acht na dTithe (Cóiríocht don Lucht Siúil), 1998
- Acht na dTithe (Forálacha Ilghnéitheacha), 2002
- Ordú Cúirte Dúiche uimh. taifid 41E98
- An tAcht um Pleanáil agus Forbairt 2000 (arna leasú)
- An tAcht Rialtais Áitiúil (Seirbhísí Sláintíochta), 1948
- Acht na mBóithre, 1993
- An tAcht um Cheartas Coiriúil (Ord Poiblí), 1994 (mar a leasaíodh)
- Public Health (Ireland) Act, 1878 mar a leasaíodh ag an Acht fán nGníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil, 1992.

Ciallaíonn “teaghais shealadach” aon phuball, carbhán, teach soghluaiste, feithicil nó déanmhas nó ní eile (bíodh nó ná bíodh rothaí faoi) a fhéadfar a aistriú ó áit go háit, agus a úsáidtear nó a úsáideadh mar áit chónaithe do dhaoine, go buan nó ó am go ham, nó atá deartha, déanta nó oiriúnaithe lena húsáid amhlaidh. Ciallaíonn “áit phoiblí” aon sráid, bóthar nó áit eile ar a bhfuil rochtain ag an bpobal ó cheart nó le cead sainráite nó intuigthe agus sin faoi réir muirir nó saor ó mhuirear agus aon mhaoin nó talamh eile atá ar úinéireacht ag údarás poiblí nó a áitíonn siad nó atá ar léas chucu.

Déanfaidh Oifigeach ag an gComhairle iniúchadh ar thosca an lín tí sa teaghais shealadach agus glacfaidh an t-oifigeach sin beart cuí. I gContae Lú, faoin reachtaíocht Seirbhísí Sláintíochta, tá ceithre láthair ainmnithe mar láithreacha toirmeasctha i gcomhair a n-úsáide do theaghaisí sealadacha. Tá na láithreacha seo ag Bóthar Bhaile Átha Fhirdhia i gCollann, Crois Uí Dhálaigh i gCollann, Bóthar an Ráschúrsa i nDún Dealgan agus Baile an Rátha i nDroim Ineasclainn.

Cuid 3: Ráiteas Straitéise

Údarás Forfheidhmithe

Is é Comhairle Contae Lú an t-údarás forfheidhmithe don Chlár Cóiríochta don Lucht Siúil 2025 – 2029. Tá an rannóg tithíochta freagrach as cóiríocht oiriúnach, costas-éifeachtach ar ardchaighdeán a sholáthar agus as an gclár a chur i bhfeidhm. Cuireadh Straitéis Tithíochta le chéile mar chuid de Plean Forbartha na Comhairle don Chontae 2021 – 2027; de réir fhorálacha *Alt 94 den tAcht um Pleanáil agus Forbairt 2000 (arna leasú)*.

Soláthar Cóiríochta

Tá sé mar aidhm ag Comhairle Contae Lú cóiríocht a chur ar fáil a fhreagraíonn do riachtanais dhifriúla an Lucht Siúil ag baint úsáide dóibh as cineálacha éagsúla seachadta tithíochta sóisialta. Áirítear orthu seo soláthar díreach tríd an gclár caipitil agus trí cheannach ag an gComhairle agus Comhlachtaí Faofa Tithíochta, athligean aonaid fholmha, tithe arna bhfoinsiú trí oibleagáidí "Cuid V" forbróirí príobháideacha, tithe arna bhfoinsiú trí scéimeanna éagsúla léasaithe agus cóiríocht phríobháideach ar cíós arna tacú ag Íocaíocht Cúnaimh Tithíochta. Tá sé mar aidhm ag Plean Aicsein do Sheachadadh Tithíochta na Comhairle 1357 aonad tithíochta sóisialta a sholáthar d'iaratasóirí a bheidh faofa do thithíocht shóisialta le linn na tréimhse 2022 - 2026. Féadann daoine den Lucht Siúil gur mian leo tabhairt faoina gcóiríocht fein a sholáthar rochtain ar thacaíochtaí ar nós iasachtaí tithíochta agus deontas.

Acmhainní a Fháil don Chlár

Tá seachadadh aonad tithíochta sóisialta faoi réir ag an leibhéal cuí maoinithe bheith curtha ar fáil ag an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta. Tá maoiniú ar fáil faoi láthair tríd an gClár Infheistíochta Caipitil don Tithíocht Shóisialta (SHCIP) a chuireann maoiniú ar fáil do thionscadail caipitil, ceannaigh ar a n-áirítear ceannaigh Chuid V agus ceannaigh faoi Ordú Ceannaigh Éigeantaigh.

Cuireann an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta lánmaoiniú ar fáil do sholáthar agus athchóiriú cóiríochta atá Sainiúil don Lucht Siúil. Beidh seachadadh na scéimeanna nua Tithíochta Grúpa don Lucht Siúil agus athchóiriú na scéimeanna sa chlár seo cheana faoi réir ag maoiniú bheith ar fáil ón Roinn.

Beidh Comhairle Contae Lú i gcónaí i dteagmháil leis an Roinn chun maoiniú a aimsiú i gcomhair sholáthar na roghanna éagsúla tithíochta sóisialta.

Baineann an Chomhairle úsáid as saineolas a lucht foirne ar nós foireann teicniúil agus riaracháin, foireann airgeadais tithíochta, oifigigh measúnaithe, oifigigh teagmhála tionóntaí, oifigigh iniúchta iompraíochta frithshóisialta agus oibríthe sóisialta ar mhaithe le soláthar tithíochta, cothabháil agus bainistiú cóiríochta, de réir mar is gá.

Comhoibriú le Comhlachtaí Faofa Tithíochta

Tá caidreamh láidir oibre ag Comhairle Contae Lú le Comhlachtaí Faofa Tithíochta éagsúla a bhíonn ag obair sa chontae chun roghanna tithíochta sóisialta a sheachadadh. Seachadann na comhlachtaí faofa tithíochta tithíocht shóisialta, i gcomhpháirtíocht leis an gComhairle, trí thionscadail caipitil, ceannaigh agus léasú agus maoinítear iad trí Clár Caiteachais Reatha don Tithíocht Shóisialta (SHCEP), Scéim Cúnaimh Caipitil (CAS) agus Áis Léasaithe Réamhíochta Caipitil (CALF).

Leithdháileadh Cóiríochta

Leithdháiltear cóiríocht tithíochta sóisialta de réir Scéim Leithdháiltí Chomhairle Contae Lú. Ainmníonn an Chomhairle iarratasóirí chomh maith as liosta tithíochta na Comhairle i gcomhair tionóntachtaí na gComhlachtaí Faofa Tithíochta.

Oibríonn Comhairle Contae Lú scéim **Ligean Roghabhunaithe (LRB)** chun cur ar chumas iarratasóirí intofa ar thithíocht deis chomhionann a bheith acu rogha agus gafacht níos leithne a chur i bhfeidhm agus iad ag roghnú áite nua cónaithe. Fógraítear formhór na sealúchas ag an gComhairle agus ag na Comhlachtaí Faofa Tithíochta ar shuíomh gréasáin Ligean Roghabhunaithe áit is féidir le hiarratasóirí amharc ar shealúchas agus suim a léiriú ann. Chun go mbreithneofar iad chun bheith mar thionónta ar shealúchas LRB, ní mór d'iarratasóirí suim a léiriú ar shuíomh gréasáin LRB. Admhaítear go bhfuil iarratasóirí ann nach bhfuil in ann úsáid a bhaint as an gcóras LRB mar gheall ar fháthanna éagsúla. Féadann foireann Seirbhíse Custaiméirí Chomhairle Contae Lú cúnaimh a thabhairt le húsáid LRB. Tá sealúchais áirithe, mar shampla, aonaid atá inrochtana do chathaoireacha rotha agus atá oiriúnaithe, cóiríocht ar an mbunurlár, roinnt teaghaisí do dhaoine aosta, agus roinnt aonad caighdeánach, forchoimeáda do dhaoine aosta nó daoine faoi mhíchumas agus ní fhógraítear ar LRB dá bhrí sin iad. Leithdháiltear na haonaid seo ar iarratasóirí tithíochta bunaithe ar a sainriachtanais. Leithdháiltear aonaid fholmha sna Scéimeanna Tithíochta Grúpa don Lucht Siúil atá ann cheana agus sna bána láithreáin Stad ar iarratasóirí intofa den Lucht Siúil bunaithe ar a sainriachtanais. Cuirtear ar fáil Scéimeanna Tithíochta

Grúpa don Lucht Siúil, laistigh d'acmhainní infhaighte na Comhairle, do dhaoine den Lucht Siúil a bhfuil iarrtha acu agus atá ag toiliú bheith sa chóiríocht chéanna.

I dteannta le hiarratasóirí a ainmniú faoin gClár Cóiríochta don Lucht Siúil do theaghaisí buana tithíochta sóisialta sa cheantar is rogha leo, measúnaíonn Oibrithe Sóisialta Chomhairle Contae Lú ó am go ham riachtanais agus céadroghanna iarratasóirí aonair den Lucht Siúil a bheadh tosca sainiúla nó míchumas ag baint leo agus a bheadh teaghaisí oiriúnaithe ag teastáil uathu. Féadann Oibrithe Sóisialta na Comhairle mar sin na hiarratasóirí seo den Lucht Siúil a ainmniú do leithdháileadh teaghaisí oiriúnacha, de réir na Scéime Leithdháiltí agus na Straitéise Áitiúla Tithíochta do Dhaoine faoi Mhíchumas 2022 – 2027.

Easpa Dídine

Cuireann Seirbhísí do Dhaoine gan Dídean na Comhairle raon tionscnamh coisc ar fáil ar a n-áirítear coimeád speisialaithe tionóntachtaí agus seirbhísí tacaíochta do dhaoine agus teaghlaigh atá i mbaol bheith gan dídean. Tá na seirbhísí seo tiomnaithe do fhreastal ar thosca aonair an chliaint. Cúnaíonn seirbhís aimsithe ionaid na hÍocaíochta Cúnaimh Tithíochta (HAP) le cliaint gan dídean chun cóiríocht a fhoinsiú san earnáil phríobháideach ar cíós agus cuireann sé cúnamh airgeadais ar fáil nuair is gá sin.

I gcomhpháirtíocht le hearnáil na n-eagraíochtaí neamhrialtasacha (NGO), soláthraíonn Comhairle Contae Lú Cóiríocht Shealadach Tacaithe (STA) do theaghlaigh agus daoine aonair gan dídean. Cuireann na seirbhísí seo tacaíochtaí oibre tábhachtacha ar fáil ar an láthair do na húsáideoirí ar fad. Fóirdheonaíonn an Chomhairle chomh maith úsaid cóiríochta phríobháideach éigeandála nuair is gá.

I gcomhréir leis an bPlean Forfheidhmithe Náisiúnta don Tithíocht ar dTús, soláthraíonn Comhairle Contae Lú, i gcomhar leis an FSS, réitigh fadtéarmacha tithíochta, mar aon le diantacaíochtaí uileghabhálacha, dóibh siúd atá gan dídean go fadtéarmach. Is é Comhairle Contae Lú an t-údarás ceannasach sa réigiún Thoir Thuaidh agus is é an soláthróir seirbhíse réigiúnach Tithíocht ar dTús faoi chonradh ná Peter McVerry Trust.

Bainistiú eastáit

Gné bhunúsach de phrionsabail an bhainistithe eastáit an chothabháil. Tá an Chomhairle freagrach as na hoibreacha cothabhála a theastaíonn chun príomhdhéanmhas an tsealúchais a choimeád, mar shampla,

deisiúcháin struchtúracha, pluiméireachta, leictreacha agus téimh agus as cuid d'infreastruchtúr an eastáit, mar shampla, bóithre inmheánacha, cosáin agus pasáistí. Déantar an chothabháil trí chothabháil fhrithghníomhach agus trí chothabháil phleanáilte. Táthar ag súil go dtabharfaidh tionóntaí aire don réadmhaoin agus de na gairdíní agus go mbeidh siad freagrach as miondeisiúcháin ó lá go lá.

Cé go bhfuil an phríomhfhreagracht ar an gComhairle as cothabháil agus bainistiú a stoc tithíochta agus eastáit, spreagtar tionóntaí na Comhairle chun braistint úinéireachta a fhorbairt agus nuair is féidir a bheith rannpháirteach go gníomhach i mbainistíocht eastát trí choistí cónaitheoirí. Is féidir le rannpháirtíocht rathúil na dtionóntaí feabhsuithe ollmhóra a dhéanamh ar cháilíocht na beatha do chónaitheoirí eastáit tithíochta údaráis áitiúil agus is féidir leis cabhrú le meath ar eastát a chosc. Tá sé de chúram ar oifigigh idirchaidrimh tionóntaí na Comhairle an caidreamh idir an tionónta agus an tiarna talún a bhainistiú, agus rannpháirtíocht na dtionóntaí a fheabhsú.

Fostaíonn Comhairle Contae Lú Oifigeach Imscrúdaithe Iompraíochta Frithshóisialta chun gearáin faoi iompar frithshóisialta a thagann as áitribh agus eastáit faoi úinéireacht na Comhairle a fhiosrú agus chun aghaidh a thabhairt ar eachtraí iompair fhrithshóisialta. Comhoibríonn Comhairle Contae Lú freisin leis an nGarda Síochána agus le gníomhaireachtaí eile chun aghaidh a thabhairt ar iompar frithshóisialta.

Ríomhtar cíosanna ar bhonn scéime cíosanna difreálacha ag cur ioncam iomlán an teaghlaigh agus comhdhéanamh an teaghlaigh san áireamh. Spreagtar tionóntaí úsáid a bhaint as Asbhaint Buiséid Teaghlaigh, Buanordú Bainc, Dochar Díreach, nó Cárta Íocaíochta An Post mar mhodh íocaíochta cíosa. Tá Comhairle Contae Lú ag súil go mbeidh a gcuntas cíosa ag gach tionónta gan riaráiste. Déantar monatóireacht ar na cuntais chíosa go léir agus spreagtar tionóntaí a bhfuil riaráistí cíosa acu chun bualadh leis an rannóg cíosanna chun an bealach is fearr chun an cheist a réiteach a phlé.

Tá freagrachtaí agus oibleagáidí na dtionóntaí leagtha amach sa Chomhaontú Tionóntachta agus soláthraítear tuilleadh faisnéise i Lámhleabhar na dTionóntaí. Ceanglaítear ar gach tionónta nua freastal ar oiliúint réamhthionóntachta nuair a shoiléirítear cearta, freagrachtaí, agus oibleagáidí na Comhairle. Eiseoidh Comhairle Contae Lú Rabhaidh Tionóntachta agus tionscnóidh imeachtaí díshealbhaithe, más gá, sa chás go bhfuil Comhaontuithe Tionóntachta á mbris arís agus arís eile.

Míchumas

Chomh maith le haonaid bhuana tithíochta sóisialta a leithdháileadh ar iarratasóirí ceadaithe ar fhorais míchumais faoin Straitéis Tithíochta Áitiúil do Dhaoine faoi Mhíchumas 2022 – 2027, tá deontais ar fáil do theaghlaigh ar gá dóibh a réadmhaoin a oiriúnú chun freastal ar riachtanas an bhall teaghlaigh atá faoi mhíchumas.

Cuireann Comhairle Contae Lú deontais oiriúnaithe tithíochta ar fáil do dhaoine faoi mhíchumas, atá ina n-úinéirí tithe príobháideacha nó ina dtionóntaí ar eagraíochtaí tithíochta ceadaithe, chun cabhrú leo le hobair oiriúnaithe chun teach a dhéanamh níos oiriúnaí do chóiríocht duine faoi mhíchumas. Déantar tástáil acmhainne ar dheontais agus deonaítear iad ar bhonn tosaíochta. Tá trí chineál cúnaimh oiriúnaithe tithíochta ann do dhaoine scothaosta agus do dhaoine faoi mhíchumas chun cabhrú leo a dtithe a dhéanamh níos sábháilte agus níos éasca le bogadh thart: cúnaimh oiriúnaithe tithíochta (HAG), I cúnaimh soghluaisteachta (MAG) agus cúnaimh tithíochta do dhaoine scothaosta (HOP).

Is féidir le tionónta Comhairle iarratas a dhéanamh ar oiriúnuithe ar theach Comhairle chun teach a dhéanamh níos oiriúnaí mar chóiríocht do dhuine faoi mhíchumas. Breathnóidh an Chomhairle i gcónaí ar an rogha is cost-éifeachtaí chun aghaidh a thabhairt ar riachtanais tithíochta an duine faoi mhíchumas, lena n-áirítear aistriú go teaghais níos oiriúnaí. Tá soláthar oibreacha oiriúnaithe faoi réir suirbhé, indéantacht, éifeachtúlacht costais, buiséad agus cinnidh ón gComhairle. I gcásanna áirithe, níl na hoiriúnuithe oiriúnach, indéanta nó costéifeachtach agus i gcásanna dá leithéid tairgfídh an Chomhairle aistriú chuig cóiríocht níos oiriúnaí ina rogha limistéar don iarratasóir.

Socruithe Monatóireachta

Leag Coimisiún na hÉireann um Chearta an Duine agus Comhionannas béim ar an ngá atá le monatóireacht agus meastóireacht éifeachtach ar Chláir Chóiríochta don Lucht Siúil chun a chinntiú go gcomhlíonann siad caighdeáin idirnáisiúnta chearta an duine agus go dtugann siad aghaidh go héifeachtach ar riachtanais an Lucht Siúil. D'iarr an Coimisiún go nglacfaí cur chuige bunaithe ar chearta agus na cláir sin á bhforbairt agus á gcur chun feidhme, ag díriú ar rannpháirtíocht agus comhairliúchán bríoch an Lucht Siúil sna próisis chinnteoireachta a chinntiú.

Déanfar faireachán leanúnach ar chur chun feidhme an chláir trí na socruithe seo a leanas:

- Coinníonn an rannóg tithíochta taifid ar chur i bhfeidhm an chláir um Chóiríocht don Lucht Siúil agus soláthraítear tuarascálacha ar dhul chun cinn ag cruinnithe míosúla na Foirne Tithíochta.
- Cuirfear tuarascáil ar dhul chun cinn i láthair ag gach cruinniú den Choiste Comhairliúcháin Áitiúil um Chóiríocht don Lucht Siúil.
- Cuirtear tuairisceáin bhliantúla ar fáil don Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil, agus Oidhreacht de réir mar is gá.
- Déanfar athbhreithniú ar an gClár Cóiríochta don Lucht Siúil in 2027 agus críochnófar é faoin 31/12/2027.

Cuid 4: Measúnú ar Riachtanais Chóiríochta

Modheolaíocht Mheasúnachta

Rinneadh athbhreithniú tosaigh ar 69 iarratas tithíochta agus tugadh cuireadh do gach iarratasóir ar thithíocht don Lucht Siúil, seachas deichniúr, chun agallaimh chun a rogha cineál cóiríochta, riachtanais tithíochta a d'eascair as míchumas nó riocht leighis agus a rogha réimsí a dhearbhú. Níor tugadh cuireadh do dheichniúr iarratasóir chun agallaimh toisc gur ghlac siad le tairiscint lóistín, nó go raibh na hiarratasóirí ag athlonnú go buan go contae eile nó thar lear.

Fiafraíodh d'iarratasóirí freisin faoin úsáid a bhain siad as an gcóras Ligeán Roghabhunaithe. I dtaca leis na hagallaimh mheasúnaithe freagraíodh gach fiosrúchán agus cuireadh eolas ginearálta ar fáil dóibh siúd a raibh sé ag teastáil uathu.

Cuireadh faisnéis a fuarthas sna hagallaimh isteach sna bunachair shonraí measúnaithe le haghaidh anailíse. Fuarthas amach óna n-iarratas tithíochta riachtanais tithíochta na n-iarratasóirí sin nár fhreastail ar an agallamh agus a d'fhan mar iarratasóirí oscailte ar an liosta feithimh tithíochta agus cuireadh isteach é sna bunachair sonraí.

Chuathas i gcomhairle le hiarratasóirí a d'iarr Grúptithíocht don Lucht Siúil i dtaca leis an agallamh measúnaithe maidir lena roghanna agus an "grúpa" .ie. teaghlaigh ar mian leo leas a bhaint as an ngrúpthithíocht leo. Níor tugadh cuireadh do na trí theaghlach, a d'iarr Grúptithíocht don Lucht Siúil, chuig an dara agallamh toisc nach raibh siad ag bunú grúpa nua do thithíocht don Lucht Siúil.

D'fhreastail 93% de na hiarratasóirí den Lucht Siúil a chuimsítear sa mheasúnú ar an agallamh. Tá achoimre ar an gcomhfhreagras measúnaithe, tinreamh agallaimh, agus cuimsiú sa mheasúnú ar taispeáint sa tábla thíos:

Dúiche	Iniseal Iarratais Ní hea	Agallaimh Mheasúnaithe						Eisiata Iarratais Ní hea	Measúnú Iarratais Ní hea
		Níl cuireadh	Cuireadh chun Litreacha Ceapacháin			D'fhreastal			
			1ú	2ú	Deiridh	Is ea	Ní hea		
MD Bhaile Átha Fhirdhia	0	0	0	0	0	0	0	0	
BD Dhroichead Átha	13	3	12	5	5	7	2	1	9
MD Dhún Dealgan	56	7	47	15	7	41	2	6	43
Iomlán	69	10	59	20	12	48	4	7	52
			Iomlán		91	Iomlán			52

Iarratasóirí eisiata ón measúnú

Cuireadh dhá litir meabhrúcháin chuig iarratasóirí ar theip orthu freastal ar an agallamh measúnaithe agus chuathas i dteagmháil leo ar an nguthán agus trí bhaill den teaghlach, nuair ab fhéidir, chun freastal ar na hagallaimh a spreagadh.

Na hiarratasóirí sin ar theip orthu freastal ar thrí agallamh socraithe agus ní dhearnadh aon teagmháil nó chuir An Post a litir nó a litreacha coinne ar ais le "imithe" "gan eolas ag an seoladh seo", "ní ag an seoladh seo" nó "d'éag", atreoraíodh chuig an aonad measúnaithe tithíochta lena bhreithniú. Dúnadh na hiarratais tithíochta seo go léir ina dhiaidh sin, agus sheol an t-aonad measúnaithe tithíochta litir chuig an iarratasóir á chur ar an eolas faoi dhúnadh an iarratais. Níor cuireadh na hiarratasóirí seo san áireamh sa mheasúnú.

Iarratasóirí ar cuireadh cóiríocht bhuan ar fáil dóibh le linn na tréimhse measúnaithe agus ar dúnadh a n-iarratas ar thithíocht, níor cuireadh san áireamh iad sa mheasúnú.

Iarratasóirí a thug le fios maidir leis an measúnú nach Duine den Lucht Siúil iad nó nár mhaith leo go n-aithneofaí mar Thaistealaithe iad, níor cuireadh san áireamh iad sa mheasúnú.

Soiléirítear na cúiseanna le 7 n-iarratasóir a eisiadh ón measúnú mar seo a leanas:

- Dúnadh iarratas tithíochta 3 iarratasóir.
- Ní Lucht Siúil iad 4 iarratasóir nó ní aithníonn siad mar Thaistealaithe a thuilleadh.

Riachtanas réamh-mheasta

Rinneadh an riachtanas réamh-mheasta a mheas bunaithe ar an bhfaisnéis a bhí ar fáil maidir le comhdhéanamh teaghlaigh agus aoiseanna bhaill teaghlaigh na n-iarratasóirí ar thithíocht, tionóntaí údaráis áitiúil, agus comhlachtaí tithíochta ceadaithe, agus úinéirí áititheoirí. Áiríodh na catagóirí daoine aonair thíos:

- Leanaí fásta a bhfuil cónaí orthu le tuismitheoirí nach ndearna iarratas ar thithíocht shóisialta.
- Leanaí fásta a bhfuil cónaí orthu le tuismitheoirí nach ndearna iarratas ar thithíocht shóisialta.
- Leanaí tionóntaí, iarratasóirí ar thithíocht, úinéirí áitithe srl., a bhainfeadh 18 mbliana d'aois amach le linn ré an chláir i.e. 1^ú Eanáir 2025 go 31^ú Nollaig 2029.

Láithreán neamhbhuan

Críochnaíodh anailís ar thaifid áitribh shealadaigh le cúig bliana anuas chun a fháil amach an gá atá le láithreán neamhbhuan. San anailís seo breithníodh teaghlaigh de chuid an Lucht Siúil a chónaíonn i gcarbhán ar thaobh an bhóthair, clós, páirc, talamh príobháideach srl., agus iad ar cuairt go sealadach ar an gcontae.

Meán-am feithimh

Socraíodh an meán-am feithimh mar naoi mbliana don mheasúnú agus úsáidtear é mar threoir amháin agus ní mar riachtanas cruinn. Úsáidtear an meán-am feithimh chun riachtanas tithíochta a léiriú do gach bliain den chlár. Leithdháiltear formhór na bhfolúntas caighdeánach tithíochta sóisialta tríd an gCóras Ligean Roghabhunaithe (LRB), áit a léiríonn iarratasóirí suim i bhfolúntais oiriúnacha. Mar gheall ar nádúr an chórais LRB athraíonn an t-am feithimh le haghaidh leithdháiltí agus bíonn sé deacair meánmhéid a bhunú.

Úsáid an Chórais Ligean Roghabhunaithe (LRB)

Déantar formhór na bhfolúntas tithíochta sóisialta agus na n-áitreabh nua a fhógairt agus a leithdháileadh tríd an gcóras Ligean Roghabhunaithe. Mar sin, cuireadh ceist ar na hiarratasóirí a bhí san áireamh sa mheasúnú faoin úsáid a bhain siad as LRB. Fuarthas faisnéis ón gcóras LRB i gcás na n-iarratasóirí sin nár fhreastail ar an gcomhairliúchán. Níor taifeadh aon úsáid as an gcóras LRB do na hiarratasóirí sin nár léirigh spéis trí LRB nó nár logáil isteach sa LRB. Toisc nach bhfógraítear Grúptithíocht don Lucht Siúil, cóiríocht ar Láithreán Stad, agus áitribh riachtanas speisialta ar LRB, fágadh na hiarratasóirí a d'iarr an cineál seo cóiríochta as an áireamh sa taifead úsáide LRB.

Torthaí an Mheasúnaithe

Áiríodh 52 iarratasóir ón Lucht Siúil sa mheasúnú agus d'fhreastail 48 acu sin ar an agallamh measúnaithe (92%).

Seasaimh cóiríocht reatha

Cónaíonn formhór na 52 iarratasóir a chuimsítear sa mheasúnú i gcóiríocht phríobháideach ar cíos (58%) nó roinneann siad lóistín le teaghlach nó cairde (29%). Cónaíonn 13% de na hiarratasóirí i dteaghaisí sealadacha (carbháin cois bóthair) nó i gcóiríocht éigeandála do dhaoine gan dídean / i moil do dhaoine gan dídean agus mar sin is féidir a mheas go bhfuil dálaí maireachtála an-éagobhsaí acu. Tá achoimre sa tábla thíos ar staid chóiríochta reatha na 52 iarratasóir:

Seasaimh Cóiríocht reatha Iarratasóirí tithíochta							
Dúiche	Ar cíos go príobháideach			Comhroinnte áit chónaithe	Sealadach áit chónaithe	Gan dídean Aonad	Iomlán
	Íocaíocht Cúnamh Tithíochta (ÍCT)	RS	N/B				
MD Bhaile Átha Fhirdhia	0	0	0	0	0	0	0
BD Dhroichead Átha	3	0	0	3	0	3	9
MD Dhún Dealgan	25	0	2	12	1	3	43

lomlán	28	0	2	15	1	6	52
---------------	-----------	----------	----------	-----------	----------	----------	-----------

Riachtanas míchumais tuairiscithe

Maidir leis na hagallaimh mheasúnaithe fiafraíodh d'iarratasóirí an bhfuil riachtanas tithíochta acu de bharr míchumas nó riocht leighis. Fuarthas faisnéis maidir le cuimsiú sa chatagóir míchumais ar an liosta feithimh tithíochta ó chóras tithíochta na Comhairle. Thuairiscigh 23 (44%) de 52 iarratasóir go raibh riachtanas tithíochta ar leith acu mar gheall ar mhíchumas nó riocht sláinte agus bhí 6 díobh seo san áireamh sa chatagóir míchumais ar an liosta tithíochta mar a léirítear sa tábla thíos:

Dúiche	Iarratais Ní hea	Agallamh Mheasúnaithe						Liosta Tithíochta Catagóir míchumais	
		Míchumas Tuairiscithe						Is ea	%
P	MH	S	I	lomlán	%				
MD Bhaile Átha Fhirdhia	0	0	0	0	0	0	0	0	
BD Dhroichead Átha	9	2	0	0	0	2	22	0	
MD Dhún Dealgan	43	10	4	1	6	21	49	29	
lomlán	52	12	4	1	6	23	44	26	

Moladh d'iarratasóirí, a thuairiscigh míchumas nó riocht leighis agus nach raibh san áireamh sa chatagóir míchumais, an fhoirm um Fhaisnéis Míochaine agus Míchumais Tithíochta (foirm HMD1) a chur isteach maidir lena riocht leighis, ionas gur féidir measúnú breise a dhéanamh ar a riachtanas tithíochta agus a riachtanas tithíochta a shuíomh.

Míchumas - Tithíocht Shóisialta Chaighdeánach

As na 48 iarratasóir a d'iarr tithíocht shóisialta chaighdeánach thuairiscigh 21 (44%) go raibh riachtanas tithíochta acu de bharr míchumas nó riocht sláinte. Tá 6 (29) de na hiarratasóirí seo san áireamh sa chatagóir míchumais ar an liosta feithimh tithíochta.

Míchumas - Grúptithíocht don Lucht Siúil

As an 3 iarratasóir a d'iarr Grúptithíocht don Lucht Siúil thuairiscigh 1 (33%) go raibh riachtanas tithíochta acu de bharr míchumas nó riocht sláinte. Níl an t-iarratasóir seo san áireamh sa chatagóir míchumais ar an liosta feithimh tithíochta.

Úsáid an Chórais Ligean Roghabhunaithe (LRB)

Tá 39 (78%) den 50 iarratasóir den Lucht Siúil a áirítear sa mheasúnú LRB ag baint úsáide as na córais Ligean Roghabhunaithe.

Agallamh Mheasúnaithe					
Dúiche	Duine den Lucht Siúil Iarratais Ní hea	Ag úsáid LRB			Úsáid %
		Is ea	Ní hea	Iomlán	
MD Bhaile Átha Fhirdhia	0	0	0	0	0
BD Dhroichead Átha	9	5	4	9	56
MD Dhún Dealgan	41	34	7	41	83
Iomlán	50	39	11	50	78

* Beirt iarratasóir eisiata mar iarrthóirí atá ag lorg sainchóiríochta don Lucht Siúil amháin

Tá méadú suntasach tagtha ar úsáid Ligean Roghabhunaithe i measc iarratasóirí den Lucht Siúil, ó 42% in 2018 go 65% in 2022, agus go 78% in 2024. Tugann úsáid LRB níos mó rogha agus comhdheiseanna d'iarratasóirí féachaint ar réadmhaoine ar an suíomh gréasáin agus suim a léiriú i gcóiríocht oiriúnach.

Cóiríocht Iarrtha

Maidir leis na hagallaimh mheasúnaithe, níor iarr formhór (92%) den 52 iarratasóir ach tithíocht shóisialta chaighdeánach. Ina theannta sin, d'iarr 4% ar thithíocht shóisialta chaighdeánach i gcomhar le Grúpthithíocht don Lucht Siúil ag tabhairt le fios go nglacfaidís leis an rogha cóiríochta a bheadh ar fáil ar dtús. D'iarr 2% ar thithíocht don Lucht Siúil amháin agus níor iarr 2% ach cóiríocht ar an láthair stad. Tá achoimre ar an gcóiríocht iarrtha sa tábla thíos:

Cóiríocht Iarrtha						
Dúiche	Iarratais Ní hea	Amháin			GHS SSH	Iomlán Ní hea
		SSH	HS	GHS		

MD Bhaile Átha Fhirdhia	0	0	0	0	0	0
BD Dhroichead Átha	9	9	0	0	0	9
MD Dhún Dealgan	43	39	1	1	2	43
iomlán	52	48	1	1	2	52

TSC - Tithíocht Shóisialta Chaighdeánach

LS - Láithreán stad

GLS - Grúpithíocht don Lucht Siúil

Úsáidtear meán-am feithimh 9 mbliana mar bhunlíne agus bhainfeadh 33 (63%) den 52 iarratasóir a chuimsítear sa mheasúnú amach an meán-am feithimh le linn ré an chláir.

Tithíocht Shóisialta Chaighdeánach

Shroich 31 de na 48 iarratasóir a d'iarr tithíocht shóisialta chaighdeánach mar an t-aon rogha tithíochta amháin an meán-am feithimh le linn an chláir reatha, mar a léirítear sa tábla thíos:

Tithíocht Shóisialta Chaighdeánach amháin									
Dúiche	Iarratais Ní hea	Meán-Am Feithimh 9 mbliana bainte amach						Níl Shroich	Iomlán
		2025	2026	2027	2028	2029	Iomlán		
MD Bhaile Átha Fhirdhia	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BD Dhroichead Átha	9	2	0	0	1	1	4	5	9
MD Dhún Dealgan	39	10	0	7	4	6	27	12	39
Iomlán	48	12	0	7	5	7	31	17	48

Tithíocht Ghrúpa don Lucht Siúil

D'iarr triúr iarrthóirí Grúpithíocht don Lucht Siúil mar an t-aon rogha tithíochta a bhí acu nó i gcomhcheangal le gnáth-rogha tithíochta sóisialta:

- D'iarr iarratasóir amháin Grúpithíocht don Lucht Siúil i dtaca le scéim ghrúpithíochta a bhí ann mar an t-aon rogha tithíochta a bhí acu.
- D'iarr iarratasóir amháin Grúpithíocht don Lucht Siúil i dtaca le scéim ghrúpithíochta reatha nó le gnáth-thithíocht shóisialta, a bhíonn ar fáil ar dtús.

- D'iarr iarratasóir amháin Grúpthithíocht don Lucht Siúil nó le gnáth-thithíocht shóisialta, a bhíonn ar fáil ar dtús. Níl grúpa bunaithe ag an iarratasóir chun an Scéim Ghrúptithíochta a chur chun cinn.

Ní shroicheann na hiarratasóirí seo an meán-am feithimh le linn an chláir.

Cóiríocht Láithreáin Stad

D'iarr iarratasóir amháin cóiríocht ar láithreán stad i nDún Dealgan. Táthar ag súil go bhfreastalófar ar an ngá atá le cóiríocht láithreáin stad i gContae Lú trí na bána atá ann cheana a ligean ar cíós. Tá sé aibhsithe ag Comhairle Contae Lú don Aonad Cóiríochta don Lucht Siúil sa Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil, agus Oidhreacht go bhfuil éileamh breise ó chónaitheoirí an láithreáin stad ar sholáthar iasachta tithe soghluaiste/carbhán chun tithe soghluaiste nua a cheannach chun fanacht ina gcónaí ar an láithreán stad. Tugadh leithdháileadh 1 iasacht do Chomhairle Contae Lú ar dtús i gclár 2019 – 2024 agus iarradh agus faomhadh 4 iasacht bhreise. Tá sé tábhachtach go leanfar leis an scéim seo do chónaitheoirí ar mian leo cónaí ar láithreán stad don Lucht Siúil.

Riachtanas réamh-mheasta

Léiríonn an meastachán ar an riachtanas réamh-mheasta riachtanas cóiríochta do 323 teaghlach le linn ré an chláir. Cé nárbh fhéidir rogha chóiríochta na 323 duine seo a fháil amach, meastar, bunaithe ar rogha láidir an iarratasóra ar thithíocht don Lucht Siúil do thithíocht shóisialta chaighdeánach i gcontae Lú, go smaoinodh a bhformhór ar chóiríocht chaighdeánach.

Láithreán neamhbhuan

Níl aon taifead ar líon na dteaghlach den Lucht Siúil ag tabhairt cuairte sealadach ar Chontae Lú agus ag áitiú carbhán cois bóthair ó 2021 i leith. Léiríonn an t-athbhreithniú ar na taifid seo le blianta beaga anuas nach bhfuil an t-éileamh ann faoi láthair ar láithreán neamhbhuan do theaghlaigh den Lucht Siúil lasmuigh den cheantar ar cuairt. Le linn an athbhreithnithe ar an 5 Clár Cóiríochta do Thaistealaithe (2019 – 2024) d'admhaigh an Chomhairle rogha agus tuairimí na n-iarratasóirí ar thithíocht don Lucht Siúil agus sampla de thionóntaí/úinéirí áititheoirí maidir le láithreán stad neamhbhuan a fhorbairt. Chuir roinnt den Lucht Siúil a cuireadh faoi agallamh in iúl go raibh gá acu le láithreán neamhbhuan don Lucht Siúil óg nó do lánúin nuaphósta mar a gcéad teach. I gcainteanna le baill foirne ó údaráis áitiúla eile, aithníodh gur minic nach mbíonn láithreáin neamhbhuan ag feidhmiú mar láithreáin gearrfhanachta. Is é an taithí atá acu ná go

bhfuil áititheoirí ar na suíomhanna seo ag cur fúthu ann ar bhonn fadtéarmach. Má thagann éileamh ar láithreán díomuan chun cinn, breithneoidh an Chomhairle é seo i dtaca leis an athbhreithniú ar an gclár seo.

Cuid 5: Bearta lena bhFeidhmiú

Cóiríocht Chaighdeánach Tithíochta Sóisialta

Leithdháiltear tromlach na bhfolúntas caighdeánach tithíochta sóisialta tríd an gCóras Ligean Roghabhunaithe (LRB) bunaithe ar an am ar an liosta feithimh tithíochta agus a éilíonn ar na hiarratasóirí suim a chur in iúl d'fholúntais le go mbreithneofar iad le haghaidh leithdháilte. I bhfianaise am iarratasóirí den Lucht Siúil ar an liosta feithimh tithíochta, tá na spriocanna bliantúla do sholáthar caighdeánach tithíochta sóisialta leagtha síos mar seo a leanas:

Tithíocht Shóisialta Chaighdeánach Cuspóirí Bliantúla						
Dúiche	2025	2026	2027	2028	2029	Iomlán
MD Bhaile Átha Fhirdhia	0	0	0	0	0	0
BD Dhroichead Átha	2	2	1	1	1	7
MD Dhún Dealgan	8	2	7	4	6	27
Iomlán	10	4	8	5	7	34

Tithíocht Ghrúpa don Lucht Siúil

Tá dhá scéim ghrúptithíochta á gcur chun cinn agus tabharfar chun críche iad le linn shaolré an chláir seo:

Tithíocht Ghrúpa don Lucht Siúil				
Grúpthithíocht Scéim	Áit chónaithe Ní hea	Críochnaithe Beartaithe		
		Iniseal	Stádas	Athbheithnithe
Cluainte Gabhra, Dún Dealgan	2	2021	Design completed	2025
Doire Bheithe, Dún Dealgan	2	2022	Leasú dearaidh	2025
Iomlán	4			

Bhí moill shuntasach ar sheachadadh na scéimeanna grúptithíochta seo ar chúiseanna éagsúla, agus táthar ag súil go gcuirfead ar fáil iad a luaithe is féidir.

Níl aon ghá le tuilleadh scéimeanna ghrúptithíochta don Lucht Siúil ag an gcéim seo mar gur iarr an 3 iarratasóir cóiríocht i dtaca le scéim ghrúptithíochta atá ann cheana féin nó níor bhunaigh siad grúpa i.e. teaghlaigh ar mian leo grúpthithíocht a bheith acu.

Cóiríocht Láithreáin Stad

Táthar ag súil go bhfreastalófar ar an ngá atá le cóiríocht láithreáin stad i gContae Lú trí na bána atá ann cheana a ligean ar cíós sa laithreán stad Woodland Park. Déanfar measúnú agus faomhadh ar iarratais ar iasachtaí carbhán/títhe soghluaiste do chónaitheoirí atá ceadaithe chun cónaí i mbá ar laithreán stad ag feitheamh le maoiniú a bheith ar fáil ón Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil, agus Oidhreachta.

Rochtain a Fháil ar Mhaoiniú

Cuirfear riachtanais iarratasóirí ar thithíocht don Lucht Siúil chun suntais do na foirne tithíochta, teicniúla, caipitil, agus airgeadais go rialta ag cruinnithe foirne tithíochta. Déantar é seo chun pleanáil tionscadail chuí a chinntiú agus an t-uasmhéid maoinithe a tharraingt anuas atá ar fáil ón Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil, agus Oidhreachta chun tacú le cur i bhfeidhm an Chláir Chóiríochta don Lucht Siúil.

Láithreán neamhbhuan

Níl an t-éileamh ann faoi láthair ar shuíomh neamhbhuan a fhorbairt i gContae Lú chun cuairt a thabhairt ar theaghlaigh den Lucht Siúil ó lasmuigh den cheantar. Má thugann taifid le fios go bhfuil gá le láithreán neamhbhuan le linn an chláir seo breithneoidh an Chomhairle é seo i dtaca leis an athbhreithniú ar an gclár in 2027.

Tacaí Breise Cóiríochta

Chomh maith le soláthar tithíochta sóisialta tá tacaíochtaí tithíochta éagsúla ar fáil don Lucht Siúil, mar shampla:

Íocaíochtaí Cúnaimh Tithíochta (ÍCT)

Is cineál tacaíochta tithíochta sóisialta é ÍCT a sholáthraíonn údaráis áitiúla. Faoi ÍCT beidh ar an iarratasóir tithíochta a chóiríocht féin a aimsiú san earnáil cíosa phríobháidigh. Sa chás go bhfuil an t-

iarratasóir incháilithe agus faofa le haghaidh ÍCT, íocfaidh a n-údarás áitiúil, ar a son, a chíos míosúil lena tiarna talún. Mar chúiteamh beidh ar an iarratasóir ranníocaíocht i leith cíosa a íoc leis an údarás áitiúil. Cíos difreálach a bheidh anseo bunaithe ar ioncam seachtainiúil a dteaghlaigh, ar bhealach cosúil leis na cíosanna difreálach a ghearrtar ar thithíocht uile an údaráis áitiúil. Fanfaidh an t-iarratas ar thithíocht ar oscailt go dtí go mbeidh siad incháilithe agus go gcuirfear tithíocht shóisialta bhuan ar fáil dóibh.

Seirbhísí do Dhaoine gan Dídean

Is féidir le Daoine den Lucht Siúil atá gan dídean nó atá i mbaol a bheith gan dídean leas a bhaint as seirbhísí rannóg easpa dídine na Comhairle. Áirítear ar na seirbhísí seo soláthar cóiríochta éigeandála agus tacaíochtaí chun cóiríocht eile a fháil.

Iasacht Tí Údaráis Áitiúil

D'fhéadfadh duine nach bhfuil in ann iasacht a fháil ó chumann foirgníochta nó ó bhanc, a bheith incháilithe do mhorgáiste údaráis áitiúil. Is éard atá i gceist le Morgáiste Údaráis Áitiúla na morgáiste faoi thacaíocht an rialtais do cheannaitheoirí céaduaire agus iarratasóirí tús úr, atá ar fáil ar fud na tíre ón údarás áitiúil. Is féidir é a úsáid chun réadmhaoín nua nó athlámhe a cheannach, tithíocht inacmhainne, nó le haghaidh féin-tógáil. Is morgáiste gnáthchaipiteal agus usmhara í an iasacht a aisíoctar trí dhochar díreach, ar bhonn míosúil. Is féidir le ceannaitheoir céaduaire suas le 90% de luach margaidh na maoinne a fháil ar iasacht. Is é uasluachanna margaidh na maoinne is féidir a cheannach nó a fhéinthógáil i gContae Lú ná €330,000 faoi láthair.

Tithíocht Inacmhainne

Tá sé mar aidhm ag Comhairle Contae Lú tithe nuathógtha a chur ar fáil ar phraghas laghdaithe do cheannaitheoirí céaduaire agus do cheannaitheoirí incháilithe eile nach bhfuil in acmhainn teach a cheannach ar a luach margaidh oscailte le huasmhorgáiste agus éarlais 10%. Tá an scéim deartha chun cabhrú leis an mbearna idir an méid atá ar cheannaitheoir in acmhainn a íoc agus praghas an tí nua a líonadh. Má cheannaítear teach ar laghdú 20% ar luach an mhargaidh oscailte, beidh sciar caipiteal gnáthscaireanna 20% ag an údarás áitiúil i do theach. Áirítear ar na critéir incháilitheachta: daoine os cionn 18 mbliana d'aois; ceannaitheoir céaduaire; ní féidir cumhacht ceannaigh a bheith níos mó ná 95% de luach margaidh oscailte an tí; éarlais íosta de 10% den phraghas ceannaigh; ceart chun cónaí ar feadh tréimhse éiginnte sa Stát; beidh an teach inacmhainne ina phríomháit chónaithe.

Deontais Cheannach Tí Céaduaire don Lucht Siúil

Is féidir le Duine den Lucht Siúil, a cheannaigh teach príobháideach dó féin den chéad uair, iarratas a dhéanamh ar dheontas €3,810. Íocann an t-údarás áitiúil an Deontas agus caithfidh é a éileamh laistigh de 3 bliana ón gceannachán. Ní bhronntar an deontas ar Thaistealaithe atá ag iarraidh a dteach údaráis áitiúil nó aon teach eile a cheannach ina bhfuil cúnaimh curtha ar fáil ag an Údarás Áitiúil trí lascaíní, mar shampla, tithíocht inacmhainne, scéim ceannaigh incrimintigh.

Iasachtaí Carbhán

Táthar ag súil go leanfaidh an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil, agus Oidhreacht a soláthar na Scéime Iasachta Títhe Soghluaiste/Carbhán ar fud na tíre d'iarratasóirí den Lucht Siúil ar mian leo cónaí ar laithreán stad agus a dteastaíonn cúnaimh uathu chun a tigh soghluaiste/carbhán féin a cheannach. Ceadáidh 5 iasacht ó 2022 go Márta 2024 nuair a tugadh an treoirscéim i gcrích.

Áiríodh le coinníollacha na Scéime:

- Féadfar iasachtaí a thabhairt ar airleacan do dhuine a mheasfaidh an t-údarás áitiúil go bhfuil gá aige le cóiríocht (ar an liosta feithimh do thithíocht shóisialta) nó a bhfuil gá acu le carbhán/teach soghluaiste uasghrádaithe mar a bpríomháit chónaithe) agus gan a bheith in ann soláthar a dhéanamh dó go páirteach nó go hiomlán as a gcuid acmhainní féin.
- Beidh méid na hiasachta a thugtar ar airleacan faoi réir uasmhéid de €40,000 le CBL san áireamh. Caithfidh úinéir an charbháin éarlais €500 a sholáthar i dtreo an phraghais cheannaigh. Is féidir údaráis áitiúla rogha a úsáid i gcásanna cruatain.
- Maoineoidh an Roinn uasmhéid de €40,000 in aghaidh an iarratais ar gach costas don údarás áitiúil.

Scéim Cheannaigh ag Tionóntaí (Incriminteach)

Ó am go chéile feidhmíonn an Chomhairle scéim a thugann deis do thionóntaí údaráis áitiúil a dtithe a cheannach agus lascaine a fháil ar phraghas an tí bunaithe ar a n-ioncam. Cuirfear muirear ceannaigh incriminteach, comhionann leis an lascaine, ar an teach agus fanfaidh sé i bhfeidhm ar feadh 20, 25, nó 30 bliain. Laghdófar an táille gach bliain faoi 2% má chloítear le téarmaí agus coinníollacha na scéime. Má athdhíoltar an teach roimh dheireadh na tréimhse muirir, caithfidh luach an mhuirir gan íoc ar an teach a íoc ar ais leis an gComhairle. Caithfidh an tionónta a cheannaíonn a dteach Comhairle leanúint de bheith ina chónaí sa teach chomh fada agus is leo é. Ní cháilíonn roinnt réadmhaoine le díol, mar shampla tithe

atá sainithe do dhaoine scothaosta nó do dhaoine faoi mhíchumas, Grúptithíocht don Lucht Siúil, aonaid agus árasáin scéime cóiríochta ar léas agus ar cíos go fadtéarmach. Caithfidh an tionóntaí na critéir atá leagtha amach sa scéim a chomhlíonadh le bheith incháilithe iarratas a dhéanamh.

Oiriúnú do Dhuine Faoi Mhíchumas ar Theach Comhairle

Is féidir le tionónta iarratas a dhéanamh ar oiriúnuithe duine faoi mhíchumas ar theach Comhairle chun críocha oibreacha a dhéanamh atá riachtanach le réasún chun teach a dhéanamh níos oiriúnaí mar chóiríocht do dhuine faoi mhíchumas. Breathnóidh an Chomhairle i gcónaí ar an rogha is cost-éifeachtaí chun aghaidh a thabhairt ar riachtanais tithíochta an duine faoi mhíchumas, lena n-áirítear aistriú go teaghais níos oiriúnaí. Tá soláthar oibreacha oiriúnaithe faoi réir suirbhé, indéantacht, agus buiséid.

Deontas do Dhaoine Faoi Mhíchumas le haghaidh úinéirí tithe príobháideacha

Tá deontais ar fáil do dhaoine faoi mhíchumas, atá ina n-úinéirí tithe príobháideacha nó ina dtionóntaí de chuid Comhlachtaí Ceadaithe Tithíochta, chun cabhrú le hoibreacha a dhéanamh atá riachtanach le réasún chun teach a dhéanamh níos oiriúnaí do chóiríocht do dhuine faoi mhíchumas. Déantar tástáil acmhainne ar chúnamh deontais agus cuirfear ar fáil é ar bhonn tosaíochta agus beidh sé faoi réir an bhuiséid.

Deontas um Chúnamh Tithíochta do Dhaoine Scothaosta

Tá Cúnamh Tithíochta do Dhaoine Scothaosta, ar úinéirí tithe príobháideacha nó tionóntaí Comhlachtaí Ceadaithe Tithíochta iad, ar fáil chun cabhrú le daoine scothaosta a bhfuil cónaí orthu i ndroch-choinníollacha tithíochta nuair a mheastar go bhfuil gá le hoibreacha chun an teach a dhéanamh ináirithe don iarratasóir nó síondíonach i gcásanna fíorphráinneacha. Déantar tástáil acmhainne ar chúnamh deontais agus soláthraítear é ar bhonn tosaíochta, a chinnfear ón eolas a chuirtear ar fáil ar an bhfoirm iarratais agus tar éis cigireacht ó oifigeach de chuid na Comhairle. Tá cúnamh deontais faoi réir an bhuiséid.

Aistrithe Tithíochta

Is féidir le tionóntaí na Comhairle iarratas a dhéanamh ar aistriú go cóiríocht níos oiriúnaí i gcúinsí áirithe mar róphlódú, tearc-sealbhaíocht, agus míchumas. Is féidir le tionónta Comhlacht Ceadaithe Tithíochta iarratas a dhéanamh ar aistriú laistigh de stoc tithíochta CCT. Is féidir leis an tionónta iarratas a chur faoi

bhráid na Comhairle i gcásanna nach bhfuil an comhlacht ceadaithe tithíochta in ann cóiríocht oiriúnach a sholáthar.

Cuid 6: Comhairliú

Caithfidh Clár Cóiríochta do Thaistealaithe a ullmhú agus a chur i bhfeidhm i gcomhairle le húdarais phoiblí áitiúla eile, grúpaí pobail, agus comhlachtaí eile, an Lucht Siúil go díreach agus tríd an gCoiste Comhairliúcháin Áitiúil um Chóiríocht don Lucht Siúil (LTACC), Grúpaí Tacaíochta don Lucht Siúil sa cheantar, más ann dóibh, agus an pobal i gcoitinne.

Is é cuspóir an phróisis chomhairliúcháin seo ná a chinntiú go ndéantar leas gach duine a bhfuil baint aige nó aici le moltaí do Chóiríocht don Lucht Siúil a mheas agus chun freagairt phleanáilte agus chuimsitheach ó údarais tithíochta ar riachtanais chóiríochta an Lucht Siúil a éascú.

Fógra rúin

Tugadh fógra do na comhlachtaí thíos go raibh sé beartaithe an Clár Cóiríochta do Thaistealaithe nua a ullmhú don tréimhse 1 Eanáir 2025 – 31 Nollaig 2029 agus measúnú a dhéanamh ar riachtanais chóiríochta reatha agus réamh-mheasta an Lucht Siúil:

Comhairle Contae na Mí

Comhairle Contae Mhuineacháin

Comhairle Contae an Chabháin

Gluaiseacht Taistealaithe na hÉireann

Pavee Point Traveller and Roma Centre

Coiste Comhairleach Áitiúil um Chóiríocht don Lucht Siúil

Clanmil Ireland

Clúid Housing Association

Foscadh Housing Association

Louth Traveller Movement	North & East Housing Association
Cumann Naomh Uinseann de Pól	Oaklee Housing
Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte	Respond Housing Association
An Ghníomhaireacht um Leanaí agus an Teaghlach Tusla	Tuath Housing
Simon Community Dundalk	Hail Housing Association
Women's Aid Dundalk	Peter McVerry Trust
Cúnamh do Dhaoine gan Dídean, Droichead Átha	Focus Ireland
Drogheda Women's and Children's Refuge	Simon Community Dublin

An Oifig Náisiúnta um Ionchuímsiú Sóisialta

Fuarthas aighneachtaí ó Cena (Comhlacht Ceadaithe Tithíochta), National Traveller MABS, The Irish Coalition to End Youth Homelessness, the National Traveller Health Implementation Group, agus comhthuarascáil ó thrí eagraíocht: Pavee Point Traveller and Roma Centre, Gluaiseacht Lucht Siúil na hÉireann agus Fóram Náisiúnta na mBan den Lucht Siúil.

Coiste Comhairleach Áitiúil um Chóiríocht don Lucht Siúil (LTACC)

Is é an ról atá sannta don Coiste Comhairleach Áitiúil um Chóiríocht don Lucht Siúil ná:

- Comhairle a thabhairt maidir le haon chlár cóiríochta do limistéar feidhme an údaráis ceapacháin lena mbaineann a ullmhú agus a chur chun feidhme, i.e.
- Comhairle a thabhairt maidir le soláthar agus bainistiú cóiríochta don Lucht Siúil, agus
- Idirchaidreamh a sholáthar idir an Lucht Siúil agus comhaltaí agus oifigigh an údaráis ceapacháin lena mbaineann.

Cuimsíonn ballraíocht LTACC Chomhairle Contae Lú 12 chomhalta: 3 chomhalta tofa, 5 den Lucht Siúil/ionadaithe ó chomhlachtaí an Lucht Siúil agus 4 oifigeach de chuid na Comhairle. Cuireadh in iúl don LTACC go raibh sé beartaithe Clár Cóiríochta don Lucht Siúil nua a ullmhú agus measúnú a dhéanamh ar riachtanais chóiríochta reatha agus réamh-mheasta an Lucht Siúil agus chuathas i gcomhairle freisin ina leith seo.

Tionóladh cruinniú ar an 20 Bealtaine 2024 mar ar cuireadh an dréacht-tuarascáil cláir seo i láthair na gcomhaltaí agus ar pléadh é.

Lucht Siúil Aonair

Chuathas i gcomhairle le hiarratasóirí aonair ar thithíocht don Lucht Siúil i gcontae Lú maidir lena riachtanais agus roghanna cóiríochta maidir le hagallaimh mheasúnaithe.

Comhairliúchán Poiblí

Ceanglaítear le halt 9(1) den Acht ar údaráis áitiúla foilsíú i nuachtán amháin ar a laghad a scaiptear laistigh de limistéar feidhme an údaráis ábhartha tithíochta sin ag sonrú a thogra chun an clár cóiríochta a ghlacadh, a leasú, a athsholáthar maidir le haighneachtaí a fuarthas i scríbhinn i ndáil le Dréachtchlár. Cuireadh an Dréachtchlár Cóiríochta do Thaistealaithe 2025-2029 ar fáil lena iniúchadh de réir ceanglais reachtúla ag gach comhlacht cuí, ag an gCoiste Comhairliúcháin Áitiúil um Chóiríocht don Lucht Siúil, agus ag an bpobal i gcoitinne. Iarradh aighneachtaí de réir Acht na dTithe (Cóiríocht don Lucht Siúil) 1998. Cuireadh an Dréachtchlár ar taispeáint go poiblí an 1 Iúil 2024 agus tugadh le fios san fhógra poiblí ábhartha go dtabharfadh Comhairle Contae Lú aird ar aon aighneachtaí i scríbhinn a fuarthas tráth nach déanaí ná an 30 Lúnasa 2024.

Fuarthas aighneacht scríofa amháin an 29 Lúnasa 2024 ó Cena (Comhlacht Tithíochta Ceadaithe). Pléadh na príomhcheisteanna a leagadh amach san aighneacht ag an gCoiste Comhairliúcháin Áitiúil um Chóiríocht don Lucht Siúil a tionóladh an 16 Meán Fómhair 2024.

Alt 7: Conclúid

Tá tosaíocht láidir ag formhór an Lucht Siúil i gcontae Lú ar thithíocht shóisialta chaighdeánach le fada an lá agus leanann an treocht seo. Mar thoradh air sin, tá soláthar caighdeánach tithíochta sóisialta curtha san áireamh sna Cláir Chóiríochta don Lucht Siúil san am a chuaigh thart agus sháraigh Comhairle Contae Lú a spriocanna maidir le tithíocht chaighdeánach shóisialta a sholáthar le linn 2000 – 2024. Tá sé beartaithe 34 aonad de thithíocht shóisialta chaighdeánach a sholáthar le linn an chláir seo (2025 – 2029) a bhaint amach trí fholúntais nuathógtha agus corrfholúntais a leithdháileadh san Údarás Áitiúil agus ag Comhlachtaí Ceadaithe Tithíochta. Déanfar an gnáth-thithíocht shóisialta a leithdháileadh go príomha tríd an gcóras Ligean Roghabhunaithe.

Cé go raibh roinnt suime i nGrúpthithíocht don Lucht Siúil san am a chuaigh thart níor tháinig go leor de na Grúpscéimeanna tithíochta a bhí beartaithe i gcrích mar gheall ar chúiseanna éagsúla. Tá dúshlán ann mar shuíomhanna a fháil le haghaidh Grúpthithíocht don Lucht Siúil, Comhairle Contae Lú ag fáil na n-acmhainní caipitil riachtanacha, agus na hathruithe féideartha ar riachtanais chóiríochta agus roghanna na n-iarratasóirí le linn an chláir. Táthar ag súil gur féidir na dúshlán seo a shárú trí phróiseas comhpháirtíochta leis na gníomhaireachtaí ábhartha, an Lucht Siúil, agus na páirtithe leasmhara agus an pobal i gcoitinne. Tá sé tábhachtach go mbeadh ról réamhghníomhach ag comhaltaí an Choiste Chomhairligh Áitiúil um Chóiríocht don Lucht Siúil; go háirithe, struchtúr foirmiúil a chruthú le haghaidh idirphlé idir an Lucht Siúil agus Comhairle Contae Lú.

Aithníonn Comhairle Contae Lú an tábhacht a bhaineann le feasacht fhrithchiníochais agus cultúir agus beidh sí tiomanta d'oiliúint feasachta cultúrtha a éascú do chomhaltaí LTACC agus do gach ball foirne ábhartha a oibríonn le hiarratasóirí agus tionóntaí den Lucht Siúil.

Chun a chinntiú go léiríonn an clár riachtanais chóiríochta an Lucht Siúil déanfar athbhreithniú ar an gclár in 2027. Is féidir spriocanna an chláir a leasú tar éis an athbhreithnithe, más gá, agus riachtanais chóiríochta an Lucht Siúil agus cúinsí eile á gcur san áireamh.

Comhairle Contae **Lú**
Louth County Council

